

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงาน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

Factors Affecting to Saving Behavior before Retirement
of Working People in Bangkok

บุษยวรรณ กุลยวน
สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

Budsayawan Kunyuan
E-mail: basicgo.oil@gmail.com
Faculty of Business Administration Program in Accounting
Ramkhamhaeng University
Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมและปัจจัยการรับรู้แบบการออม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติการทดสอบแบบ t-test แบบสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) และสถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 25-34 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท มีขนาดครอบครัว 4 คนขึ้นไป บุคคลที่อยู่ภายใต้การดูแล 2 คน และอายุที่คาดว่าจะเกษียณเฉลี่ย 57 ปี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.34$) ปัจจัยการรับรู้แบบการออม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านทัศนคติทางการเงิน ($\bar{X} = 4.42$) และแนวโน้มการออมเงินในอนาคตของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) สำหรับพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณส่วนใหญ่ประชาชนวัยทำงานจะออมเงินในรูปแบบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) คิดเป็นร้อยละ 44.8 มีการศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออมเงินทางสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.3 วัตถุประสงค์ในการออม เพื่อเก็บไว้ใช้หลังเกษียณ คิดเป็นร้อยละ 83.5 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวออมเงิน คือตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 37.0 และเริ่มต้นการออมเมื่ออายุ 24 ปี โดยมีสัดส่วนการออมคิดเป็นร้อยละ 16 ต่อเดือน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านความต้องการส่วนตัว มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (3) ปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการลงทุน และผลตอบแทน มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ

Abstract

The purpose of this study is to examine the factors affecting to Saving behavior before retirement of working people in Bangkok factors include Demographic factors, Factors affect to saving and Perceived saving pattern factors. The 400 sample were drawn from population of working people in Bangkok. Data were analyzed by using the frequency, percentage, mean, and standard deviation and collected data from questionnaires with T-Test, F-Test (One way ANOVA), and Multiple Regression Analysis.

The study indicated that the most working people in Bangkok of the respondents were female in the age of 25-34 years old, single, received Bachelor's Degree, Governmental career/state enterprise, received monthly income of 10,001-20,000 bath, family size of 4 people or more, 2 people under supervision and plans to retirement by setting age limit about 57 years old. Factors affect to saving were at high level ($\bar{X} = 4.04$). When each aspect, it was found that the aspect has the highest mean was the economy ($\bar{X} = 4.34$). Perceived saving pattern factors were at high level ($\bar{X} = 4.05$). When each aspect, it was found that the aspect has the highest mean was Financial attitude ($\bar{X} = 4.42$). Future savings trends of working people in Bangkok were at high level ($\bar{X} = 4.11$). As for the saving behavior before retirement, most working people save money in the form of Government Pension Fund (GPF), representing 44.8 percent, 70.3 percent of them had learned the information about saving via the internet, savings purpose to be kept for retirement 83.5 percent, the person who has the influence to prepare themselves for saving money is themselves, representing 37.0 percent and begin saving at the age of 24, with a savings proportion of 16 percent per month.

The results of hypothesis test show that (1) Working people in Bangkok with different gender, age, status, education and income had different saving behavior before retirement at statistical significance of 0.05 levels. (2) Factors affect to saving, economy, family, health and personal needs had effect saving behavior before retirement of working people in Bangkok at statistical significance of 0.05 levels. (3) Perceived saving pattern factors, financial knowledge, investment knowledge and return had effect saving behavior before retirement of working people in Bangkok at statistical significance of 0.05 levels.

Keyword: Saving Behavior before Retirement

บทนำ

ปัจจุบันเศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะชะลอตัวต่อเนื่อง การลงทุนภาคเอกชน และการใช้จ่ายภาครัฐหดตัวต่อเนื่อง ขณะที่เครื่องชี้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวชะลอลง แต่รายได้เกษตรกรขยายตัวสูงขึ้น ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มขึ้น ขณะที่ดุลบัญชีเงินทุนเคลื่อนย้ายเกินดุลสุทธิ ทั้งจากด้านสินทรัพย์ตามการถอนเงินฝาก ในต่างประเทศของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ (FIF) และด้านหนี้สินตามการเข้ามาลงทุนโดยตรงของนักลงทุน ต่างประเทศ ส่วนใหญ่จากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้ง การกู้ยืมเงินเชื่อระยะสั้นของสถาบันการเงินที่รับฝากเงินไทย เป็นสำคัญ ในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ร่ำรวย ปานกลาง หรือยากจน ล้วนต้องพึ่งพาทรัพยากร ในการพัฒนาที่สำคัญ คือ คนหรือประชากร เนื่องจากประชากรของประเทศนั้น ๆ จะเป็นกำลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ รวมถึงเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้แต่ละประเทศจะต้อง กำหนดนโยบายของประเทศแตกต่างกันออกไป

ในช่วงต้นปี 2562 นักวิเคราะห์หลายสำนักต่างคาดการณ์ ว่าเศรษฐกิจไทยจะเติบโตได้ประมาณร้อยละ 4 หรืออยู่ในช่วง ระดับศักยภาพ แต่ผลกระทบจากภาวะกีดกันทางการค้าระหว่าง สหรัฐอเมริกากับจีนส่งผลกระทบต่อ

ปริมาณการค้าโลกมากกว่า ที่หลายฝ่ายประเมินกันไว้ทำให้ภาคการส่งออกของไทยหดตัวจากเดิมที่คาดว่าจะขยายตัวส่งผลกระทบต่อรายได้และการจ้างงาน ในประเทศชัดเจนขึ้นทำให้เศรษฐกิจไทยปิดท้ายกลับกลายเป็นขยายตัวต่ำกว่าระดับศักยภาพ และในปี 2563 เศรษฐกิจไทยเปิดศักราชใหม่ด้วยความหวังว่าจะกลับมาขยายตัวดีกว่าปีก่อน แต่ภาวะ “VUCA World” (มีความผันผวน ความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อน และความคลุมเครือ) ทำให้เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มจะชะลอตัวและต่ำกว่าระดับศักยภาพอีกปี เนื่องจากยังไม่ทันข้ามเดือนแรกของปีก็เกิดการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในหลายประเทศ โดยเฉพาะจีน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าและการจ้างงานของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ ภาคการท่องเที่ยวจำนวนมาก อีกทั้งอัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มต่ำกว่าขอบล่างของกรอบเป้าหมายตามแรงดันด้านอุปสงค์ที่ยังอยู่ในระดับต่ำ รวมถึงอัตราเงินเฟ้อหมวดพลังงานที่มีแนวโน้มปรับลดลงตามความต้องการใช้น้ำมันที่ลดลงจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 แม้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานจะปรับเพิ่มเล็กน้อยจากค่าแรงขั้นต่ำที่ปรับเพิ่มขึ้น และอัตราเงินเฟ้อหมวดอาหารสดที่เพิ่มขึ้นจากผลกระทบของปัญหาภัยแล้งที่ทำให้ราคาสินค้าเกษตรสูงขึ้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตให้เป็นที่น่าพอใจ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก และแนวทางการสะสมเงินทุนจำเป็นต้องอาศัย จากแหล่งเงินทุน 2 แห่ง คือ เงินออมในประเทศ ได้แก่ การออมภาครัฐและภาคเอกชนและเงินทุนจากต่างประเทศ ได้แก่ เงินช่วยเหลือ เงินกู้ และเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ข้อจำกัดและจุดอ่อนทางเศรษฐกิจของประเทศ ในการพึ่งพาต่างประเทศในระดับสูง ทั้งด้านการเงินและการผลิตนั้น เกิดจากความไม่เพียงพอของเงินออมในประเทศ ทำให้ต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมาชดเชย แม้ว่าการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศจะมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินลงทุนเช่นเดียวกับการออมในประเทศ แต่การพึ่งพาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนต่างประเทศมากเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากต้องเสียผลประโยชน์ให้ต่างประเทศในรูปดอกเบี้ยและสิทธิพิเศษต่าง ๆ ดังนั้นการพยายามระดมเงินออมในประเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องกระทำ เพื่อให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต เนื่องจาก การออมในประเทศเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งที่จะเอื้อให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

อีกปัญหาที่มีความสำคัญต่อประเทศและทั่วโลก คือ การสูงอายุของประชากร สำหรับประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุมาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุ ระดับสมบูรณ์ใน พ.ศ. 2564 หมายถึงสังคมที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ปัจจุบันอัตราเพิ่มประชากร ได้ลดต่ำลงเหลือเพียงร้อยละ 0.5 ต่อปี (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2560) ผู้สูงอายุของประเทศไทย ใน พ.ศ. 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 11,312,447 คน เป็นชายจำนวน 5,083,681 คน (ร้อยละ 44.94) และหญิง 6,228,766 คน (ร้อยละ 55.06) ผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมสูงอายุ การเข้าสู่สังคมสูงอายุก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว ทั้งประเด็นงบประมาณ เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562)

ในขณะที่เดียวกันปัญหาหนี้ครัวเรือนก็ได้รับความสนใจมากขึ้น โดยหนี้ครัวเรือนที่สูงเป็นปัญหาต่อทั้งเศรษฐกิจและเสถียรภาพระบบการเงิน เพราะคนที่เป็นหนี้จะมีกำลังซื้อน้อยลง ผู้ที่มีหนี้จำนวนมากเมื่อเทียบกับรายได้จะเพิ่มความเสี่ยงของการผิดนัดชำระหนี้ โดยเฉพาะในกรณีที่รายได้ของครัวเรือนปรับลดลงรุนแรง (Income Shock) ทั้งนี้ ที่ผ่านมามาตราการแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกมาตรการกำกับดูแลมาตรฐานการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินเพื่อลดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการก่อหนี้ แต่การดำเนินการดังกล่าวเป็นเพียงการบรรเทาไม่ให้อาการหนี้ครัวเรือนรุนแรงขึ้นเท่านั้น เพราะแท้จริงแล้วการก่อหนี้มาจากการตัดสินใจของครัวเรือนเป็นหลักสะท้อนให้เห็นว่าภาคครัวเรือนของไทยยังให้ความสำคัญกับการออมน้อย หากครัวเรือนมีวินัยทางการเงิน บริหารรายรับ-รายจ่ายอย่างเหมาะสม และตัดสินใจก่อหนี้เมื่อพร้อมหรือจำเป็น โดยตระหนักถึงฐานะทางการเงิน ความสามารถในการชำระหนี้และการรองรับความเสี่ยงทางการเงินในกรณีฉุกเฉิน การก่อหนี้นั้นก็จะไม่สร้างปัญหาในระยะยาว เช่น เราจะไม่ตัดสินใจซื้อสมาร์ตโฟนรุ่นใหม่เพียงเพราะมีโปรโมชั่นลด แลก แจก แถม หากรู้ว่ายังไม่จำเป็นหรือรู้ว่าภาระผ่อนต่อเดือนสูงจนอาจกระทบต่อเงินที่เราใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ความร่วมมือจากภาคครัวเรือนโดยเฉพาะการมีวินัย

ทางการเงินที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มาตรการต่าง ๆ มีประสิทธิผลเต็มที่ ซึ่งวินัยทางการเงินที่ตุนั้นส่วนหนึ่งสามารถพิจารณาได้จาก “พฤติกรรมการออม” (ธาราทิพย์ ตั้งกาญจนภาสน์, 2562)

ปัจจุบันภาครัฐได้ส่งเสริมการออม 2 รูปแบบ คือ การออมภาคบังคับ ซึ่งประกอบด้วยกองทุนประกันสังคม และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และการออมภาคสมัครใจที่จูงใจด้วยสิทธิประโยชน์ทางภาษี อาทิ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (retirement mutual fund: RMF) และกองทุนรวมเพื่อการออม (super savingsfund: SSF) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเกษียณซึ่งหลายท่านอาจมองเป็นเรื่องไกลตัวและอาจไม่ได้สนใจมากนัก ดังนั้น เพื่อให้การออมเป็นเรื่องใกล้ตัวมากขึ้น ทุกท่านอาจเริ่มต้นด้วยการออมเพื่อที่จะไม่ต้องกู้ได้มูลค่าไม่ว่าจะเป็นการออมเพื่อซื้อรถยนต์ บ้าน หรือเริ่มต้นออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน (ธนันธร มหาพรประจักษ์, 2563)

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าจากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการออมของประชาชนภาคครัวเรือนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาในครั้งนี้จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการวางแผนเชิงนโยบาย และส่งเสริมการออมให้กับประชาชนในการเตรียมพร้อมด้านการเงิน เพื่อที่จะเข้าสู่วัยเกษียณอายุ เพื่อรองรับการผันผวนของเศรษฐกิจในอนาคต และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม

ปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาปัจจัยการรับรู้แบบการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันทำให้พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยการรับรู้แบบการออม ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีขอบเขตการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนได้ ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเปิดตารางกลุ่มตัวอย่าง ของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

2. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทางผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม และปัจจัยการรับรู้แบบการออม ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อบุคคลทั่วไปสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. การศึกษาทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถวางแผนเชิงนโยบาย และส่งเสริมการออมให้กับประชาชน ในการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน เพื่อที่จะเข้าสู่วัยเกษียณ

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) กล่าวถึงความหมายของคำว่า “ออม” ว่าหมายถึงเก็บหอมรอมริบ เช่น ออมทรัพย์ ออมสิน

นเรศ หนองใหญ่ (2560) การออม หมายถึง เป็นการสละเงินในส่วนที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ในปัจจุบันเพื่อเก็บไว้ใช้ในอนาคตหรือเป็นการนำรายได้ที่เหลือจากการหักรายจ่ายจากการบริโภคในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด มัธยัสถ์ และคุ้มค่า

Keynes (1936) มีแนวความคิดว่าถ้าหากนำส่วนที่เหลือจากการบริโภคหรือการออมไปลงทุนในระบบเศรษฐกิจแล้ว ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดการจ้างงาน รายได้ และความเจริญเติบโตในเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ Keynes อธิบายด้วยตัวแปรในระบบเศรษฐกิจดังนี้ กำหนดให้ $Y =$ ผลผลิตประชาชาติ, $C =$ การบริโภค, $I =$ การลงทุน และ $S =$ การออม โดย $Y = C + I$ คือผลผลิตประชาชาติที่ถูกผลิตขึ้นมาจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการบริโภคและการลงทุน และ $I = Y - C$ ในขณะที่ $S = Y - C$ คือการออมเกิดจากผลผลิตประชาชาติหักด้วยการบริโภค ดังนั้นจะได้ว่า $I = S$ จุดดุลยภาพในระบบเศรษฐกิจที่มีผลผลิตประชาชาติเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจการออมจะเท่ากับการลงทุนเสมอโดยเมื่อเกิดการออมขึ้น การออมนี้จะเปลี่ยนสภาพเป็นการลงทุน หรือถ้าทำให้การออมกลายเป็นการลงทุนได้แล้วผลผลิตประชาชาติจะเพิ่มขึ้น ดังปรากฏใน สมการที่ว่า $Y = C + I$

สุวัฒนา ศรีภิรมย์ (2549) ระบบการออมเพื่อเกษียณอายุหรือระบบบำนาญที่ธนาคารโลก (World Bank) นำมาเป็นแนวคิดและเสนอเป็นการทั่วไปสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ที่เรียกกันว่า “ทฤษฎีเสาหลัก 3 ต้น (Three Pillars)”

1. 1st Pillar: เสาหลักต้นที่ 1 เป็นระบบแบบบังคับ โดยประชาชนจ่ายส่วนหนึ่งและรัฐจะจ่ายเงินอุดหนุนอีกส่วนหนึ่งบริหาร เช่น กองทุนชราภาพของระบบประกันสังคม

2. 2nd Pillar: เสาหลักต้นที่ 2 เป็นระบบแบบบังคับโดยรัฐบังคับให้ประชาชนออมเพื่อเพิ่มหลักประกันในยามชราโดยอาศัยผลแห่งการทำงานของตนเอง รูปแบบการออมเป็นบัญชีรายบุคคลเอกชนเป็นผู้บริหาร เช่น กบข. (กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ)

3. 3rd Pillar: เสาหลักต้นที่ 3 เป็นระบบการออมแบบสมัครใจรูปแบบการออมเป็นบัญชีรายบุคคลเอกชนเป็นผู้บริหารรัฐให้การสนับสนุนด้วยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น RMF (กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ)

ทฤษฎีเสาหลักทั้ง 3 ต้น เปรียบเสมือนตาข่ายที่จะรองรับคุณไว้ให้สามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างไม่ลำบาก

2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ

อนงนาฏ ศุภกิจฉนิชกุล (2558) พฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำหรือลักษณะของตัวบุคคลที่แสดงออกในลักษณะการออม รูปแบบการออม วัตถุประสงค์ในการออม ระยะเวลาในการออม เป็นต้น การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลพฤติกรรมการออมกับการบริหารการเงิน พบว่า การบริหารการเงินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม ได้แก่ อัตราการออม ลักษณะการออม วัตถุประสงค์ในการออม รูปแบบการออม ระยะเวลาในการออม และแหล่งข้อมูลในการเก็บออม

ธีรวรรณ จันตะจาด (2561) การเกษียณอายุนั้นมีความหมายครอบคลุมถึงความตระหนักของบุคคลวัยหนุ่มสาววัยทำงาน หรือวัยกลางคนที่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุที่ควรจะต้องกำหนดเป้าหมายอายุการหยุดทำงานประจำของตนเองหรือหยุดทำงานตามเกณฑ์ที่องค์กรกำหนดโดยบุคคลมีการเตรียมความพร้อมทางด้านทางการเงินไว้อย่างเหมาะสมสำหรับการใช้จ่ายหลังการเกษียณอายุภายใต้เงื่อนไขเฉพาะของแต่ละบุคคลไม่เป็นภาระให้แก่ลูกหลานและสังคม

การจะวางแผนและบริหารเงินออมเพื่อการเกษียณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรืออย่างน้อยก็ให้พอเพียงกับการดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุข ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

1. ระยะเวลาแห่งช่วงชีวิต (Longevity) เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่าคุณจะต้องใช้เงินออมของคุณไปอีกกี่ปีหลังจากเกษียณ โดยในปัจจุบันช่วงชีวิตโดยเฉลี่ยของผู้ชายคือ 2 ปี และของผู้หญิงคือ 75 ปี ซึ่งเทคโนโลยีการแพทย์ที่ก้าวหน้าขึ้น อาจทำให้มนุษย์มีอายุยืนยาวกว่าค่าเฉลี่ยนั้น และเมื่อมีอายุยืนยาวขึ้น จำนวนเงินที่ต้องการใช้จ่ายยามเกษียณอายุก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

2. อัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะขึ้นไปในช่วงเวลาของการเกษียณอายุ (Inflation) เงินเฟ้อเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุม และเป็นสิ่งที่ทำให้เงินออม หามาด้วยความยากลำบากในแต่ละปีต้อง "ด้อยค่า" ลงไปอย่างช่วยไม่ได้ ยิ่งระดับอัตราเงินเฟ้อสูงมากขึ้นเท่าใด เงินออมก็ด้อยค่าลงมากเท่านั้น

3. วิถีชีวิต (Lifestyle) โดยทั่วไปคุณจะต้องการเงินประมาณ คิดเป็นร้อยละ 70 ของรายจ่ายปัจจุบัน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายยามเกษียณอายุ ซึ่งจำนวนเงินนี้อาจแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับคุณภาพชีวิต ปัญหาสุขภาพ ภาระ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมหรืองานอดิเรกที่แต่ละคนวางแผนเอาไว้

4. สุขภาพ (Health) หากเกิดปัญหาสุขภาพไม่ว่าก่อนหรือหลังเกษียณ เงินออมเพื่อการเกษียณของคุณย่อมที่จะประสบปัญหาอย่างแน่นอน ซึ่งทางเดียวที่จะช่วยบรรเทาปัญหาสุขภาพได้ก็คือ"การออกกำลังกาย"

Keynes (1936) กล่าวว่า การออม (Saving) เป็นการสละเงินในส่วนที่นำไปใช้จ่ายได้ในปัจจุบันเพื่อเก็บไว้ใช้ในอนาคตรหรือเป็นการนำรายได้ที่เหลือจากการหักรายจ่ายเกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน นำมาเก็บไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงในการดำรงชีวิตในอนาคต โดย Keynes (1936) แบ่งจุดมุ่งหมายการถือเงินดังนี้

1. ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย (Transaction Demand for Money) เนื่องด้วยในชีวิตประจำวันของครัวเรือนและธุรกิจมีรายรับและรายจ่ายที่ไม่ได้สอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์ จึงทำให้มีความจำเป็นต้องถือเงินจำนวนหนึ่งไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ดังนั้นหากรายได้เพิ่มขึ้นความต้องการถือเงินเพื่อวัตถุประสงค์นี้ก็ยิ่งสูงขึ้นตาม

2. ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน (Precautionary Demand for Money) เนื่องจากความไม่แน่นอนในเรื่องรายรับและรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นความต้องการถือเงินจึงมีไว้เพื่อใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นโดยกะทันหัน หรือในเวลาไม่คาดคิด เช่น การเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุ ด้วยเหตุนี้ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองไว้ยามฉุกเฉินจึงมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกับรายได้ เช่นเดียวกับความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย

3. ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (Speculative Demand for Money) คนทุกคนจะถือเงินเพื่อเก็งกำไรมากขึ้นในยามอัตราดอกเบี้ยต่ำ และเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูง คนจะถือเงินเพื่อเก็งกำไรน้อย

3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม

Keynes (1936) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของบุคคลนั้น ซึ่งมีดังนี้

1. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นตัวแปรที่กำหนดตัวหนึ่ง โดยตัวอย่างปัจจัย ในทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อการออม อาทิเช่น จำนวนผู้มีเงินได้ในครัวเรือนเป้าหมายการออม รสนิยมในการบริโภค อายุ การศึกษา อาชีพ ขนาดของครอบครัว กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน สภาพภูมิศาสตร์และเขตที่อยู่อาศัย

2. ปัจจัยด้านสภาพคล่อง สภาพคล่องทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นตัวแปรที่กำหนดตัวหนึ่ง โดยตัวอย่างปัจจัย ในทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อการออม อาทิเช่น จำนวนผู้มีเงินได้ในครัวเรือนเป้าหมายการออม รสนิยมในการบริโภค อายุ การศึกษา อาชีพ ขนาดของ ครอบครัว กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน สภาพภูมิศาสตร์และเขตที่อยู่อาศัย

3. ปัจจัยด้านการตัดสินใจ หมายถึง ปัจจัยความเสี่ยงความพร้อมของสถาบันการเงิน เช่น การให้ผลตอบแทนต่อการออม การโฆษณาและสิ่งจูงใจ แหล่งที่มาของรายได้แน่นอน แหล่งที่มาจาก รายได้ไม่แน่นอน และปริมาณทรัพย์สินทางการเงินสุทธิของครัวเรือน

4. ปัจจัยทางผลตอบแทน อัตราผลตอบแทนเป็นเหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือกรูปแบบ การออม การออมที่ให้ผลตอบแทนอย่างสม่ำเสมอมีผลต่อการตัดสินใจ

บุญรุ่ง จันทน์นาค (2554) กล่าวอีกว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออม ประกอบไปด้วยดังนี้

1. รายได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการออม เพราะผู้มีรายได้ย่อมมีเงินเหลือและออมได้มากกว่าผู้ที่ไม่มีรายได้ โดยแหล่งของรายได้มาจากหลายทาง เช่น งานประจำ งานอดิเรก เป็นต้น โดยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดรายได้ของแต่ละบุคคล
2. ค่าใช้จ่าย เป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในการกำหนดขีดความสามารถในการออม เพราะหากบุคคลใดมีค่าใช้จ่ายเงินที่เหลือจากรายได้ เพื่อนำไปออมก็จะลดน้อยลง
3. สถาบันการลงทุน สถาบันให้บริการที่มีความมั่นคงสูง ก็จะเป็นแรงจูงใจให้มีผู้ออมมากขึ้น
4. อัตราดอกเบี้ย ถ้าหากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูง ก็จะเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริโภคลดการใช้จ่ายลง และนำเงินมาออมทรัพย์มากขึ้น
5. โอกาสในการลงทุน ถ้ามีโอกาสในการลงทุน และการลงทุนนั้นให้ผลตอบแทนดีก็จะเป็นการจูงใจให้มีการออมมากขึ้น
6. ขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างมีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายและการออมทรัพย์ได้มากเหมือนกัน เช่น งานบวชงานงานศพ งานแต่งงาน ในบางท้องที่มีการแข่งขันกันมาก ทำให้เกิดการใช้จ่ายเงินที่เก๋บออม มาหลายปีจนหมด บางรายถึงกับต้องมีหนี้สินไปอีกนาน

4. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการรับรู้แบบการออม

การเตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณอายุเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนไม่ควรมองข้าม แนวทางต่อไปนี้สำหรับการก้าวสู่วัยหลังเกษียณอย่างมีความสุขเตรียมใจ ช่วงหลังเกษียณอายุจะเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดจนฐานะทางการเงิน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

1. เตรียมกาย สุขภาพร่างกายที่แข็งแรงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียมตั้งแต่อยู่ในวัยหนุ่มสาว ซึ่งการมีสุขภาพดีย่อมหมายถึงการใช้เวลาที่เหลืออย่างมีประโยชน์ ลดการเป็นภาระแก่ผู้อื่น มีอารมณ์ และสุขภาพจิตที่ดี
2. เตรียมแผนการใช้เงิน เพื่อให้คุณสามารถบริหารจัดการเงินก้อนสุดท้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การเตรียมใจไว้ก่อนล่วงหน้าจะช่วยให้คุณปรับตัวและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในวัยเกษียณ
4. เตรียมเพื่อน รักษาสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนไว้ให้มั่นคง ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนใหม่ เพื่อนเก่า เพื่อนบ้าน หรือเพื่อนร่วมงาน เพราะเพื่อนจะช่วยให้คุณเกิดกำลังใจและมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตมากขึ้น
5. เตรียมครอบครัว ความผูกพันในครอบครัวระหว่างสามีภรรยา หรือพ่อแม่ลูก เป็นเครื่องบ่งชี้ในระดับหนึ่งว่าเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะมีความเอื้ออาทรระหว่างกัน ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน
6. เตรียมแผนการใช้เวลา เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลายได้อย่างมีเป้าหมาย รู้ว่าช่วงเวลาไหนจะทำอะไร เช่น เวลาทำงาน เวลาตรวจสุขภาพ เวลาท่องเที่ยวพักผ่อน เวลาออกกำลังกาย ฯลฯ

ณัชชา ธาราชีวิน (2558) ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเงิน เป็นผลมาจากความเข้าใจถึงความจำเป็นของการออมเงิน ด้วยวิธีการออมเงินที่มีประสิทธิภาพด้วยผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ บนความเสี่ยงที่ตนเองสามารถรับได้เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายเพื่อการเกษียณ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้ การมีระดับความรู้ความเข้าใจทางการเงินที่ดีนั้น ยังส่งผลถึงการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันด้วยความระมัดระวัง มีการวางแผนการเงินต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย ในแต่ละช่วงของชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ มากขึ้นด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การออกแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำ หรือควบคุมตัวแปรใด ๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม แบบวิจัยตัดขวาง (Cross Sectional Studies) คือเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจึงได้จากการเปิดตารางกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน หลังจากกำหนดกลุ่มตัวอย่างแล้ว เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอ และเหมาะสม ผู้ศึกษาจึงเลือกใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenient Sampling)

3. เครื่องมือใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามนั้นเป็นเครื่องมือหลักที่นำมาเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทางผู้วิจัยก็ได้มีการศึกษาหาความรู้ ค้นคว้าทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เอกสารทางวิชาการ รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้มานั้นไปกำหนดกรอบแนวความคิดของงานวิจัยที่ผู้วิจัยศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นตัวแปรที่เกี่ยวข้อง โดยตัวแปรที่ได้มานั้นจะช่วยพัฒนาการสร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวข้องกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ขนาดของครอบครัว บุคคลที่ต้องรับผิดชอบดูแล และอายุที่คาดว่าจะเกษียณ มีคำถามทั้งหมด 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการออม ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านความต้องการส่วนตัว มีคำถามทั้งหมด 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการรับรู้แบบการออม เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความรู้ความเข้าใจในการออม ได้แก่ ทศคติทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ความรู้เกี่ยวกับการลงทุน และผลตอบแทน มีคำถามทั้งหมด 9 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมของแต่ละบุคคล ได้แก่ รูปแบบการออมเงิน อายุเริ่มแรกที่ได้เตรียมตัวออมเงิน สัดส่วนการออมเงินต่อรายได้ การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออมเงิน วัตถุประสงค์หลักในการเตรียมออมเงิน และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวออมเงิน มีคำถามทั้งหมด 6 ข้อ

ส่วนที่ 5 แนวโน้มการออมเงินในอนาคต เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับเหตุจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจออมเงินในอนาคตของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีคำถามทั้งหมด 9 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้มีการนำแบบสอบถามมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรคุณภาพชีวิตในการทำงาน
2. นิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรตาม ทำขึ้นเพื่อทำให้ความหมายของตัวแปรต่าง ๆ
3. นำนิยามศัพท์เฉพาะที่ได้มาสร้างเป็นข้อคำถามที่มีความครอบคลุม และสัมพันธ์กับนิยามศัพท์ของตัวแปรทั้งหมด
4. จัดทำร่างแบบสอบถาม
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่าแบบสอบถามมีการใช้ภาษาและลักษณะของข้อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัย

5. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความน่าเชื่อถือ ก่อนนำแบบสอบถามไปดำเนินการวิจัยใช้งานจริง โดยนำร่างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบคำถาม การใช้ภาษาในแบบสอบถาม เพื่อความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา โดยใช้วิธีการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามตารางตรวจสอบคุณภาพความครอบคลุมด้านเนื้อหาการวิจัย รวมไปถึงใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยจะนำคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ก่อนนำไปใช้งานจริง

2. ผู้วิจัยได้มีการจัดทำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทางผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อทำการตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออมภาพรวม 0.792 แสดงเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ 0.789 ด้านครอบครัว 0.827 ด้านสุขภาพ 0.897 และด้านความต้องการส่วนตัว 0.905 ปัจจัยการรับรู้แบบการออมภาพรวม 0.798 แสดงเป็นรายด้านดังนี้ ด้านทัศนคติทางการเงิน 0.788 ด้านความรู้ทางการเงิน 0.733 ด้านความรู้เกี่ยวกับการลงทุน 0.769 และด้านผลตอบแทน 0.699 แนวโน้มการออมเงินในอนาคต 0.927

3. เมื่อผู้วิจัยนำข้อบกพร่องมาปรับปรุง แก้ไข โดยขอคำปรึกษาและผ่านความคิดเห็นและความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง จนได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ จึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กำหนดไว้ในงานวิจัย

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการแก้ไขและผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษามาดำเนินการจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 400 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มแบบสะดวก (Convenient Sampling) หลังจากนั้นส่งแบบสอบถามให้ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลครบจำนวน 400 ชุดแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยทำการนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์คำนวณผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ SPSS

7. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและขนาดของครอบครัว พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ประกอบด้วย รูปแบบการออมเงิน การศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการออมเงิน วัตถุประสงค์หลักในการเตรียมออมเงินและบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวออมเงิน

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย บุคคลที่ต้องรับผิดชอบดูแลและอายุที่คาดว่าจะเกษียณ ปัจจัยที่ส่งผลการออม ปัจจัยการรับรู้แบบการออม พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ประกอบด้วย อายุเริ่มแรกที่ได้เตรียมตัวออมเงินและสัดส่วนการออมเงินต่อรายได้ รวมทั้งแนวโน้มการออมเงินในอนาคตของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และขนาดของครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีของ Least-Significant Different (LSD)

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการออม และปัจจัยการรับรู้แบบการออมที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของ ประชาชนวัยเกษียณในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 25-34 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท มีขนาดครอบครัว 4 คนขึ้นไป บุคคลที่อยู่ภายใต้การดูแล 2 คน และอายุที่คาดว่าจะเกษียณเฉลี่ย 57 ปี

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม อยู่ใน ระดับความสำคัญมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านที่มี ระดับสำคัญมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านความต้องการส่วนตัว และปัจจัยการรับรู้ แบบการออมของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม อยู่ในระดับความสำคัญมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านทัศนคติทางการเงิน และด้านที่อยู่ในระดับสำคัญมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ผลตอบแทน ความรู้ทางการเงิน และความรู้เกี่ยวกับการลงทุน

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนวัยทำงานจะออมเงินในรูปแบบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) มีอายุเริ่มแรกในการออมเงิน 24 ปี โดยสัดส่วนในการออมเงินคิดเป็นร้อยละ 16 ต่อเงินเดือน มีการศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออมจากสื่อ อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้หลังเกษียณอายุทำงาน และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัว ออมเงิน คือตัวเอง และแนวโน้มการออมเงินในอนาคตของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ ความสำคัญมาก

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนก ตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และขนาดของครอบครัว สามารถสรุปการวิจัย ได้ดังนี้ ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพและขนาดของครอบครัวต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออม ก่อนวัยเกษียณไม่ต่างกัน และประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมมีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปการวิจัย ได้ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านความต้องการส่วนตัว มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการรับรู้แบบการออมมีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปการวิจัย ได้ดังนี้ ปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านความรู้ เกี่ยวกับการลงทุน และผลตอบแทน มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขต กรุงเทพมหานคร และปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านทัศนคติทางการเงิน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

บทสรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละข้อ ดังนี้ มีรูปแบบการออมเงิน คือ การเข้าร่วมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) มีอายุเริ่มแรกในการออมเงิน 24 ปี โดยสัดส่วนในการออมเงินคิดเป็นร้อยละ 16 ต่อเงินเดือน มีการศึกษาข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการออมเงินทางสื่ออินเทอร์เน็ต มีวัตถุประสงค์หลักในการเตรียมตัวออมเงิน คือเพื่อเก็บไว้ใช้หลัง เกษียณอายุทำงาน และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวออมเงิน คือตัวเอง และในภาพรวมมีแนวโน้มในการออมเงิน ในอนาคตอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเหตุผลที่ส่งผลต่อการออมเป็นรายข้อ พบว่า การแนะนำให้ออมเงินจากหน่วยงาน สถาบันการเงินหรือการลงทุนทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนวัยทำงานไม่ค่อยให้ความสนใจ ออมเงินโดยการได้รับแนะนำจากท่านอื่น แต่จะมีเหตุผลในการออมเงิน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือเมื่อมีอายุมากขึ้น มีรายได้

ที่เพียงพอต่อการออม และต้องการค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุการทำงาน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรวรรณ จันตะคาด (2561) ได้ศึกษาการออมเงินเพื่อเกษียณอายุของประชากรวัยแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการออมคือ ตนเอง และจากการวิเคราะห์แบบจำลองแนวโน้มการออมเงินในอนาคต ซึ่งพบว่า ในอนาคตหากประชากรวัยแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่มีเมื่ออายุที่มากขึ้นได้รับการแนะนำจากหน่วยงาน สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินหรือการลงทุนทางการเงินความต้องการค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุการทำงานและเมื่อได้ศึกษาและเรียนรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการออมเงินหรือ การลงทุนทางการเงิน เพื่อเกษียณอายุการทำงานส่งผลต่อแนวโน้มการออมเงินของประชากรวัยแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่ในอนาคต

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และขนาดของครอบครัว สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพและขนาดของครอบครัวต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่ต่างกัน แสดงว่า อาชีพและขนาดของครอบครัวไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชน ดังนั้น ไม่ว่าจะอาชีพไหน ก็มีพฤติกรรมการออมคล้ายคลึงกันและขนาดของครอบครัว จำนวนบุคคลในครอบครัว ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ไกรวิชัย ประชุมพันธ์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ด้านอาชีพและจำนวนสมาชิกในครอบครัว แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.2 ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ต่างกัน แสดงว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสุพัตรา สมวงศ์ (2559) ได้ศึกษาการออมเงินเพื่อวัยเกษียณของลูกค้ายานยนต์ชาวไทยจำกัด (มหาชน) จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ มีผลต่อการออมเงินเพื่อวัยเกษียณ ของลูกค้ายานยนต์ชาวไทยจำกัด (มหาชน) จังหวัดพะเยา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสอดคล้องกับวิจัยของ อนงนาฎ ศุภกิจฉนิชกุล (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม และยังสอดคล้องกับวิจัยของ นเรศ หนองใหญ่ (2560) ศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุ สถานภาพ ต่างกัน ระดับการศึกษา รายได้ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านความต้องการส่วนตัว มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมด้านเศรษฐกิจ ในระดับมากที่สุด และประชาชนให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านความต้องการส่วนตัวในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ราคาสินค้าอุปโภค-บริโภคสูงขึ้น มีผลทำให้สภาพคล่องทางการเงินลดลง จึงจำเป็นต้องออมเงินจากเงินเดือน/ค่าจ้าง เพื่อนำไปประกอบอาชีพหลังจากเกษียณ และนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุ และการใช้จ่าย จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแล รวมทั้งค่าใช้จ่ายปรับปรุงบ้าน/ที่พักอาศัย ส่งผลให้ต้องออมเงินเพื่อเป็นหลักประกัน สร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว รวมถึงการที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วยง่าย มีโรคประจำตัวต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลบ่อย ๆ ทำให้ต้องมีเงินเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น รวมถึงเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น อุบัติเหตุ และโรคระบาดต่าง ๆ และการที่เราจะไปท่องเที่ยวพักผ่อน

ยามเกษียณ หรือซื้อสินทรัพย์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ย่อมจะต้องมีเงินออมไว้เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของเรา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรวรรณ จันทะชาติ (2561) ได้ศึกษาการออมเงินเพื่อเกษียณอายุของประชากรวัยแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่ โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.99 ด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.04 ด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.47 และด้านความต้องการส่วนตัว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.66 ส่งผลต่อการออมของกลุ่มตัวอย่างประชากรวัยแรงงาน

4. ผลการศึกษาปัจจัยการรับรู้แบบการออม ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 ปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านทัศนคติทางการเงิน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านทัศนคติทางการเงิน มีความเห็นว่า ถึงแม้ว่าการออมเป็นการเพิ่มความมั่นคงในชีวิตและเป็นการเตรียมเงินไว้ใช้จ่ายยามเกษียณ หรือยามฉุกเฉินประชาชนวัยทำงานก่อนวัยเกษียณในเขตกรุงเทพมหานครมีได้นำปัจจัยนี้มาพิจารณาตัดสินใจออม เนื่องจากพิจารณาการลงทุนประเภทอื่นมากกว่าการออม ซึ่งสอดคล้องกับ Masran and Hassan (2017) ได้ทำศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุของพนักงาน Gen-Y ในภาคเอกชนกลางหุบเขา ประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า Gen-Y ยังไม่ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการออมซึ่งยัง ต้องนำปัจจัยใดอื่นมาร่วมพิจารณาในการวางแผนการเกษียณในอนาคต

4.2 ปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการลงทุน และด้านผลตอบแทน มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญต่อปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการลงทุน และด้านผลตอบแทน ในระดับมาก มีความเห็นว่า การมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมเงินเพิ่มเติม จะใช้ช่วยให้เกิดการวางแผนการใช้เงินภายในครอบครัวได้ และการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุนทางการเงินได้ ทั้งด้านการซื้อหุ้น พันธบัตร หรือถือครองผลิตภัณฑ์ทางการเงินไว้เพื่อวัยเกษียณ จะส่งผลให้เกิดการออมและการที่เราออมเงินเพื่อต้องการผลตอบแทนในอัตราที่สูง รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการออม ส่งผลให้เกิดการออมเงินมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา สมวงศ์ (2559) ได้ศึกษาการออมเงินเพื่อวัยเกษียณของลูกค้ายานยนต์ทหารไทยจำกัด (มหาชน) จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะของการออมเงินเพื่อวัยเกษียณ ด้านความรู้ทางการเงิน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.84 ด้านความรู้เกี่ยวกับการลงทุน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.67 มีผลต่อการออมเงินเพื่อวัยเกษียณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นครินทร์ เจริญสว่าง (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณกรณีศึกษาข้าราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง ผลการวิจัยพบว่า ผลตอบแทนที่จะได้รับจากการออม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม เพื่อวัยเกษียณในระดับที่มีผลปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.15

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการวิจัย เพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถวางแผนเชิงนโยบาย และส่งเสริมการออมให้กับประชาชนในการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน เพื่อที่จะเข้าสู่วัยเกษียณ ดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพและขนาดของครอบครัว จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพและขนาดของครอบครัวต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่ต่างกัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงไม่ควรเน้นประเด็นความสนใจไปยังปัจจัยด้านอาชีพและขนาดของครอบครัว เนื่องจากไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไร มีจำนวนประชากรในครอบครัวมากน้อยเพียงใด จะมีพฤติกรรมการออมเงินคล้ายคลึงกัน

2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ต่างกัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนวัยทำงาน เพื่อจะนำข้อมูลพฤติกรรมของแต่ละเพศไปประยุกต์ หรือส่งเสริมเรื่องการออมต่างกัน และควรให้ความสำคัญกับการออมเงินในแต่ละช่วงอายุต่างกัน และสนับสนุนให้เกิดการออม ในทุกสถานภาพ เนื่องจากพฤติกรรมการออมของแต่ละสถานภาพแตกต่างกันออกไป อีกทั้งหน่วยงานควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับปัจจัยด้านระดับการศึกษาของประชาชน เพราะการศึกษาที่ต่างกัน ทำให้มีวิถีคิด ทักษะคิด การดำรงชีวิตประจำวัน และมีพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณที่แตกต่างกันออกไปด้วย รวมถึงควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชน เนื่องจากการที่ประชาชนมีรายได้แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อย อาจจะมีการออมเงินน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้มาก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านความต้องการส่วนตัว มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการแก้ไขปัญหา ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน เนื่องจากราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น มีผลทำให้สภาพคล่องทางการเงินลดลง จึงจำเป็นต้องออมเงินจากเงินเดือน/ค่าจ้าง เพื่อนำไปประกอบอาชีพหลังจากเกษียณ และนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุ ด้านครอบครัว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญด้านครอบครัวของประชาชน เนื่องจากสถานะและการใช้จ่ายของจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแล รวมทั้งค่าใช้จ่าย ต่าง ๆ ในครอบครัว ส่งผลให้ต้องออมเงินเพื่อเป็นหลักประกัน สร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว ด้านสุขภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญด้านสุขภาพเป็นอย่างมาก เพื่อที่จะสนับสนุนให้เกิดการออมมากขึ้น เนื่องจากการที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วยง่าย มีโรคประจำตัวต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลบ่อย ๆ ทำให้จำเป็นต้องมีเงินเก็บไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น รวมถึงเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น อุบัติเหตุและโรคระบาดต่าง ๆ ด้านความต้องการส่วนตัว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญด้านความต้องการส่วนตัวเป็นอย่างมาก เพื่อลดการกู้ยืมเงิน ลดดอกเบี้ยที่จะต้องจ่ายแก่สถาบันการเงิน เนื่องจากการที่เราจะไปท่องเที่ยว พักผ่อนยามเกษียณ หรือซื้อสินทรัพย์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ย่อมจะต้องมีเงินออมไว้เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของเรา จะได้ลดภาระหนี้สินในอนาคตได้

ปัจจัยการรับรู้แบบการออม

1. ปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านทัศนคติทางการเงิน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ควรให้ความสำคัญด้านทัศนคติทางการเงินของประชากร เนื่องจากประชาชนมองว่าการออมเป็นการเพิ่มความมั่นคงในชีวิต และยังคงมองว่าเป็นการเตรียมเงินไว้ใช้จ่ายยามเกษียณ หรือยามฉุกเฉิน ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ

2. ปัจจัยการรับรู้แบบการออม ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการลงทุน และด้านผลตอบแทน มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ด้านความรู้ทางการเงิน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญ ด้านความรู้ทางการเงินเป็นอย่างมาก ควรจะให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมเงิน ควรส่งเสริมให้มีความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของเงิน เนื่องจากการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมเงิน จะใช้ช่วยให้เกิดการวางแผนการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวได้ ด้านความรู้เกี่ยวกับการลงทุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญด้านความรู้เกี่ยวกับการลงทุนเป็นอย่างมาก ควรจัดให้มีข้อมูลที่เชื่อถือได้เพื่อนศึกษา ก่อนจะมีการลงทุน เนื่องจากจะได้เข้าใจลักษณะ ความเสี่ยง ผลตอบแทนของการลงทุนแต่ละชนิด ทั้งด้านการซื้อหุ้น พันธบัตร หรือถือครองผลิตภัณฑ์ทางการเงินไว้เพื่อวัยเกษียณ ด้านผลตอบแทน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญ

ด้านผลตอบแทนเป็นอย่างมาก ควรจัดให้มีสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ หรืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูง เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนออมเงินมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของส่วนบุคคล มิใช่เป็นสิ่งที่ถาวร และสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามปัจจัยสภาพแวดล้อมและกาลเวลา ดังนั้นการวิจัยซ้ำในเรื่องนี้จึงเป็นสิ่งที่น่ากระทำ โดยมีระยะเวลาห่างกันพอสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อวางแผนเชิงนโยบาย และส่งเสริมการออมก่อนวัยเกษียณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษา หรือให้กว้างและครอบคลุมมากขึ้น เช่น ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินก่อนวัยเกษียณของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการออมเงิน นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ เช่น ด้านสิ่งจูงใจและการโฆษณา ด้านสภาพคล่อง และด้านการตัดสินใจ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). *มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ (ฉบับปรับปรุง)*. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2563, จาก http://www.dop.go.th/download/knowledge/th1551432930-155_0.pdf
- ไกรวิชัย ประชุมพันธ์ และคณะ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 14(2), 313-329.
- ณัชชา ธาราชีวิน. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเงินส่วนบุคคลเพื่อการเกษียณ. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *วางแผนเกษียณ*. ค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2563, จาก https://www.set.or.th/education/th/start/start_start_3_5.pdf
- ธนันธร มหาพรประจักษ์. (2563). เริ่มต้นการออมกับปีใหม่นี้. ค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2563, จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_13Jan2020.aspx
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). *ทิศทางเศรษฐกิจไทยปี 2563 ชะลอตัวต่ำกว่าที่คาดและต่ำกว่าศักยภาพ*. ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2563, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256301CoverStory.aspx>
- ธราทิพย์ ตั้งกาญจนภาสน์. (2562). การออม : จุดเริ่มต้นและทางออกของ 'หนี้ครัวเรือน'. ค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2563, จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_15Oct2019.aspx
- ธีรวรรณ จันทะคาด. (2561). การออมเงินเพื่อการเกษียณอายุของประชากรวัยแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นครินทร์ เจียวสว่าง. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ: กรณีศึกษาข้าราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง. การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นเรศ หนองใหญ่. (2560). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญรุ่ง จันทร์นาค. (2554). การออม. ค้นเมื่อ 3 เมษายน 2563, จาก <https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2560). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2559*. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2563, จาก <https://thaitgri.org/?p=38427>

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2563, จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>
- สุพัตรา สมวงศ์. (2559). การออมเงินเพื่อวัยเกษียณของลูกค้ำธนาคารทหารไทยจำกัด (มหาชน) จังหวัดพะเยา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สุวัฒนา ศรีภิรมย์. (2549). การเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).
- อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล. (2558). พฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Keynes, J. M. (1936), *The general theory of employment, interest and money*, London: Macmillan.
- Masran, M. A., & Hassan, H. H. (2017). *Factors affecting retirement planning of Gen-Y workers in Klang valley private sectors*, Malaysia. Asia Pacific University of Technology and Innovation.